
ASBEST

Productenbesluit asbest

Kernbeschrijving

Verbod om asbest en asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen en te bewerken.

Inleiding

Asbest en de gevaren daarvan

“Asbest is een verzamelbegrip voor een zestal vezelachtige silicaten met bijzondere eigenschappen zoals thermische stabiliteit, grote chemische resistentie, isolerend karakter en grote treksterkte, waardoor asbest van oudsher vele toepassingen kent.

Tussen omstreeks 1940 en 1993 is tachtig procent van alle asbest in Nederland toegepast in de bouw. Zo is asbest toegepast in producten als asbestcement, onderlagen van vloerbedekking, kittens, betonlijmen, verven en dakbedekkingsbitumen. Het is bovendien veel gebruikt voor brandisolatie en ter bescherming tegen hitte, met name in de vorm van asbestspuitlagen. Daarnaast is asbest veelvuldig toegepast in apparaten, transportmiddelen, constructies en installaties. Hierbij kan worden gedacht aan broodroosters, schepen, personenauto's, vrachtwagens, treinstellen, wegen en liftinstallaties. Voorts wordt asbest regelmatig aangetroffen in de bodem en in afgegraven grond, opgeslagen puin en (oud) puingranulaat.

Het gebruik van asbest brengt grote risico's met zich, in het bijzonder voor mensenmilieu. De gevaren van asbest worden sinds 1970 steeds meer onderkend, vooral als gevolg van een betere kennis door onderzoek naar de effecten van asbest. Het is onomstreden dat asbest een kankerverwekkende stof is. Blootstelling aan asbest kan asbestose, longkanker en mesothelioom (buik- of longvlieskanker) veroorzaken. Naar schatting overlijden in Nederland jaarlijks ongeveer achthonderd mensen als gevolg van doorgaans beroepsmatige blootstelling aan asbest in het verleden¹. Het milieue-

¹ Schatting van asbestgerelateerde ziekten in de periode 1996–2030 door beroepsmatige blootstelling in het verleden, maart 1997, ISBN 90 52 50 370 2.

beleid ten aanzien van asbest is neergelegd in het kabinetsstandpunt 'Asbest in het milieu'.²

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Inhoud van het besluit

"Het onderhavige besluit verbiedt het vervaardigen, in Nederland invoeren, voorhanden hebben, aan een ander ter beschikking stellen, toepassen en bewerken van asbest en asbesthoudende producten (artikel 4). In artikel 5 van dit besluit zijn de uitzonderingen op die verboden opgenomen.

De uitzonderingen hebben onder meer betrekking op het voorhanden hebben of aan een ander ter beschikking stellen van producten die rechtmatig op de markt zijn gebracht of waarin asbest of asbesthoudende producten rechtmatig is respectievelijk zijn toegepast en die voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit al geïnstalleerd of in bedrijf waren, het uitvoeren van laboratoriumonderzoek of het nemen van materiaalmonsters, het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden, het reinigen van kledingstukken en werktuigen die zijn gebruikt bij werkzaamheden waarbij asbest aanwezig is of vrijkomt, het reinigen van afvalstoffen en het opruimen van asbest of een asbesthoudend product na een incident.

Toegestane handelingen met asbest of asbesthoudende producten als bedoeld in artikel 5 vinden zodanig plaats dat gevaren voor mens en milieu ten gevolge van asbest worden voorkomen (artikel 6). Producten die ingevolge artikel 5 van dit besluit nog in handelsvoorraden voorhanden mogen zijn, aan een ander ter beschikking mogen worden gesteld of mogen worden toegepast, dienen ingevolge artikel 7 van het onderhavige besluit, te zijn voorzien van aanduidingen overeenkomstig de bijlage bij dit besluit."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Reikwijdte van het besluit

"Het onderhavige besluit is gebaseerd op de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.:* nu de Wet milieubeheer), de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.:* nu de Arbeidsomstandighedenwet) en de Warenwet. Daarmee ziet het op de bescherming van mens en milieu en de bescherming van de mens in de arbeidssituatie.

Anders dan in de regelgeving die door het onderhavige besluit wordt vervangen, geldt het verbod om asbest en asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te bewerken (artikel 4) ook voor particulieren.

Het onderhavige besluit heeft niet tot doel regels te stellen aan asbesthoudend afval of handelingen daarmee voorzover het gaat om het verbranden (vernietigen) of het storten van afval. Asbest of een asbesthoudende

² *Kamerstukken II 1990/91, 21 137, nr. 69. 62*

product dat wordt verwijderd is in artikel 2, onderdeel a, expliciet uitgesloten van de werking van het onderhavige besluit. Onder verwijderen wordt verstaan hetgeen hieronder in de Wet milieubeheer wordt verstaan. Het gaat derhalve om het storten en verbranden van afvalstoffen, met inbegrip van de daaraan voorafgaande handelingen als inzameling en tussenopslag, waaruit het voornemen blijkt om tot stort of verbranding over te gaan. Dit neemt niet weg dat op deze handelingen het Arbeidsomstandighedenbesluit van toepassing is. Dit betekent dat wanneer deze handelingen plaatsvinden hierbij de arbeidsbeschermende voorschriften in het Arbeidsomstandighedenbesluit in acht moeten worden genomen.

Nuttige toepassing van afvalstoffen valt niet onder verwijderen en is derhalve niet uitgezonderd van de werking van het onderhavige besluit. De in artikel 2, onder a, van dit besluit opgenomen uitzondering geldt daarom niet voor afvalstoffen die bestemd zijn om te worden hergebruikt. Deze worden voor de werking van dit besluit gezien als materialen of grondstoffen waarvan producten worden vervaardigd."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Transponeringstabel

Europees Recht		Nationaal recht	
Richtlijn	Artikel	Wet/besluit/regeling	Artikel in Productenbesluit
83/477/EEG	5	Tevens geïmplementeerd in artikel 4.38 van het Arbeidsomstandighedenbesluit	4
83/478/EEG	3	Voorheen geïmplementeerd in artikel 6 in verbinding met bijlage II van het Warenwetbesluit asbest.	7
87/217/EEG	7, eerste gedachtestreepje	Voorheen geïmplementeerd in het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen. Tevens geïmplementeerd in het Asbestverwijderingsbesluit en het Asbestbesluit milieubeheer.	6
98/12/EG	2, vijfde lid, tweede volzin	Voorheen geïmplementeerd in artikel 3 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen	4

Europees Recht		Nationaal recht	
Richtlijn	Artikel	Wet/besluit/regeling	Artikel in Productenbesluit
	2, zesde lid, eerste volzin	Wet milieugevaarlijke stoffen Voorheen geïmplementeerd in artikel 3 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen	4
1999/77/EG	1 en 2	Wet milieugevaarlijke stoffen	4 en 7
2002/78/EG	3, tweede lid, tweede volzin	Voorheen geïmplementeerd in artikel 3 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen	4
2003/18/EG	1, vijfde lid	Wet milieugevaarlijke stoffen	4

Internationale context

“Daarnaast voorziet dit besluit in de omzetting van enkele (onderdelen van) Europese richtlijnen. Het gaat om de volgende richtlijnen of onderdelen van richtlijnen:

- a. artikel 5 van richtlijn nr. 83/477/EEG van de Raad van 19 september 1983 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (*PbEG* L 263) (hierna genoemd: richtlijn nr. 83/477/EEG). Dit artikel bevat het verbod om asbest te verspuiten. Deze bepaling was reeds omgezet in artikel 4.38 van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Aangezien deze laatste bepaling is vervallen, is de richtlijn bepaling thans omgezet in artikel 4 van het onderhavige besluit;
- b. artikel 3 van richtlijn nr. 83/478/EEG van de Raad van 19 september 1983 (*PbEG* L 263), houdende vijfde wijziging (asbest) van richtlijn nr. 76/769/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (hierna genoemd: richtlijn nr. 83/478/EEG) (*Bew.*: nu in bijlage XVII van verordening nr. 1907/2006 (EG) van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees

-
- Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EEG en 2000/21/EG van de Commissie (*PbEU* L 396/1) (REACH)) Artikel 3 van deze richtlijn bevat etiketteringsvoorschriften voorasbesthoudende producten. Deze bepaling was reeds omgezet in artikel 6 in verbinding met bijlage II van het Warenwetbesluit asbest, welk besluit ingevolge het onderhavige besluit wordt ingetrokken;
- c. artikel 7, eerste gedachtestreepje, van *richtlijn nr. 87/217/EEG* van de Raad van 19 maart 1987 inzake voorkoming en vermindering van verontreiniging van het milieu door asbest (*PbEG* L 85) (hierna genoemd: richtlijn nr. 87/217/EEG). Dit artikel bevat een bepaling voor het voorkomen van milieuverontreiniging als gevolg van het werken met asbesthoudende producten (artikel 7, eerste gedachtestreepje). Deze bepaling was voorheen geïmplementeerd in het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen. Tevens is deze bepaling geïmplementeerd in het Asbest-verwijderingsbesluit en het Asbestbesluit milieubeheer;
 - d. artikel 2, vijfde lid, tweede volzin, en zesde lid, eerste volzin, van *richtlijn nr. 98/12/EG* van de Commissie van 27 januari 1998 (*PbEG* L 81) tot aanpassing aan de technische vooruitgang van richtlijn nr. 71/320/EEG van de Raad inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende de reminrichtingen van bepaalde categorieën motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan (hierna genoemd: richtlijn nr. 98/12/EG). Deze richtlijn bevat eisen met betrekking tot frictiematerialen en verbiedt de aanwezigheid van asbest daarin. De hiervoor genoemde onderdelen van richtlijn nr. 98/12/EG waren reeds omgezet in artikel 3 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen, welk besluit ingevolge het onderhavige besluit wordt ingetrokken;
 - e. richtlijn nr. 1999/77/EG van de Commissie van 26 juli 1999 (*PbEG* L 207) tot zesde aanpassing aan de technische vooruitgang van bijlage I bij richtlijn nr. 76/769/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (hierna genoemd: richtlijn 1999/77/EG). Deze richtlijn bevat een verbod voor het op de markt brengen en het gebruik van asbesthoudende producten;
 - f. artikel 3, tweede lid, tweede volzin, van richtlijn nr. 2002/78/EG van de Commissie van 1 oktober 2002 (*PbEG* L 267) tot aanpassing aan de technische vooruitgang van richtlijn nr. 71/320/EEG (hierna genoemd: richtlijn nr. 2002/78/EG). Deze richtlijn bevat een aanscherping van de in richtlijn nr. 98/12/EG opgenomen eisen met betrekking tot de aanwe-

zigheid van asbest in frictiematerialen. Het in deze richtlijn opgenomen verbod was reeds omgezet in artikel 3 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen;

- g. artikel 1, vijfde lid, van richtlijn nr. 2003/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 maart 2003 (*PbEU L 97*) tot wijziging van richtlijn 83/477/EEG van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (hierna genoemd: richtlijn nr. 2003/18/EG). Het betreffende onderdeel bevat een verbod op activiteiten waarbij werknemers worden blootgesteld aan asbestvezels bij de winning van asbest, bij de vervaardiging van asbestproducten, dan wel de vervaardiging en de verwerking van producten die doelbewust toegevoegd asbest bevatten. Het behandelen en storten van producten die afkomstig zijn van sloop en asbestverwijdering zijn in dat onderdeel echter uitgezonderd van dat verbod.

De hiervoor genoemde onderdelen van richtlijnen die reeds eerder zijn geïmplementeerd, worden als gevolg van de integratie van de diverse besluiten thans omgezet in het onderhavige besluit."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6, houdende regels betreffende asbest en asbesthoudende producten, zoals laatstelijk gewijzigd bij het besluit van 29 april 2008, Stb. 2008, 160.

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 6 juli 2004, nr. MJZ2004060995, Centrale Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving, gedaan in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken;

Gelet op artikel 5 van richtlijn nr. 83/477/EEG van de Raad van 19 september 1983 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (*PbEG L 263*), artikel 3 van richtlijn nr. 83/478/EEG van de Raad van 19 september 1983 (*PbEG L 263*), houdende vijfde wijziging (asbest) van richtlijn nr. 76/769/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten, artikel 7, eerste gedachtestreepje, van richtlijn nr. 87/217/EEG van de Raad van 19 maart 1987 inzake voorkoming en vermindering van verontreiniging van het milieu door asbest (*PbEG L 85*), artikel 2, vijfde lid, tweede volzin, en zesde lid, eerste volzin, van richtlijn nr. 98/12/EG van de Commissie van 27 januari 1998 (*PbEG L 81*) tot aanpassing aan de technische vooruitgang van richtlijn nr. 71/320/EEG van de Raad inzake de onderlinge aanpassing van de wetge-

Artikel 1

vingen van de lidstaten betreffende de reminrichtingen van bepaalde categorieën motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan, richtlijn nr. 1999/77/EG van de Commissie van 26 juli 1999 (*PbEG* L 207) tot zesde aanpassing aan de technische vooruitgang van bijlage I bij richtlijn nr. 76/769/EEG, artikel 3, tweede lid, tweede volzin, van richtlijn nr. 2002/78/EG van de Commissie van 1 oktober 2002 (*PbEG* L 267) tot aanpassing aan de technische vooruitgang van richtlijn nr. 71/320/EEG, artikel 1, vijfde lid, van richtlijn nr. 2003/18/EG van het Europese Parlement en de Raad van 27 maart 2003 (*PbEU* L 97) tot wijziging van richtlijn 83/477/EEG van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling van asbest op het werk, de artikelen 24 en 39, derde lid, van de Wet milieugevaarlijke stoffen, de artikelen 16 en 33, tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 en de artikelen 4, 8, 12, 13, 14 en 32b van de Warenwet;

De Raad van State gehoord (advies van 6 september 2004, nr. W08.04.0331/V);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 15 december 2004, nr. MJZ 2004118121, Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving, uitgebracht in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Algemeen

Door het vervallen van de Wet milieugevaarlijke stoffen is het besluit voor dat deel thans gebaseerd op de artikelen 9.2.2.1 en 9.2.3.2 van de Wet milieubeheer (besluit van 29 april 2008, *Stb.* 2008, 160).

In de citeertitel van de Arbeidsomstandighedenwet is het jaartal vervallen.

§ 1 Begripsbepalingen en werkings sfeer

Artikel 1

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
- b. asbest: de volgende vezelachtige silicaten: actinoliet (CAS-nummer 77536-66-4), amosiet (CAS-nummer 12172-73-5), anthofylliet (CAS-nummer 77536-67-5), chrysotiel (CAS-nummer 12001-29-5), crocidoliet (CAS-nummer 12001-28-4) en tremoliet (CAS-nummer 77536-68-6);
- c. serpentijnasbest: het vezelachtige silicaat, chrysotiel;

Artikel 2

- d. amfiboolasbest: vezelachtige silicaten: actinoliet, amosiet, anthofylliet, crocidoliet en tremoliet.

Artikel 2

Dit besluit is niet van toepassing op:

- a. asbest of een asbesthoudend product dat wordt verwijderd in een inrichting als bedoeld in artikel 1.1, vierde lid, van de Wet milieubeheer;
- b. een product waaraan geen asbest opzettelijk is toegevoegd en waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een bij regeling van Onze Minister vast te stellen methode, niet hoger is dan honderd milligram per kilogram droge stof;
- c. handelingen waaromtrent regels zijn gesteld bij of krachtens het Asbestverwijderingsbesluit 2005;
- d. het geheel of gedeeltelijk afbreken of uit elkaar nemen van bouwwerken of objecten waarin asbest of asbesthoudende producten is respectievelijk zijn verwerkt en het verwijderen van asbest of asbesthoudende producten uit deze bouwwerken of objecten voorzover daaromtrent regels zijn gesteld bij of krachtens het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- e. het verplaatsen van verontreinigde grond binnen een geval van ernstige verontreiniging als bedoeld in artikel 1 van de Wet bodembescherming, tenzij aan die grond asbest opzettelijk is toegevoegd.

Toelichting

"In dit besluit wordt onder een product mede verstaan een materiaal of een samenstelling van materialen, alsmede grond, bagger, slib, en (zeef)zand. Onder producten vallen eveneens bouwwerken, constructies, installaties en apparaten. Asbesthoudende producten kunnen samengesteld zijn uit verschillende onderdelen, waarvan één of meer onderdelen asbest bevatten. Onder slopen in het onderhavige besluit wordt verstaan het geheel of gedeeltelijk slopen. In onderdeel e van artikel 2 is een uitzondering opgenomen voor het herschikken van ernstig verontreinigde grond binnen een geval van ernstige bodemverontreiniging. In het kader van het bodemsaneringsbeleid wordt een zodanige herschikking onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Die voorwaarden zijn beschreven in de beleidsnota 'Grond Grondig Bekeken Verantwoord omgaan met schone en verontreinigde grond' van augustus 1999 (de tekst hiervan is geplaatst op de website van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (www.vrom.nl)). Als gevolg van het verbod dat is opgenomen in artikel 4 van het onderhavige besluit zou het herschikken van ernstig verontreinigde grond niet meer mogelijk zijn. Gezien het specifieke regime dat geldt voor het herschikken van ernstig verontreinigde grond binnen een geval van ernstige bodemverontreiniging is deze categorie van handelingen uitgezonderd van het toe-

Artikel 3

passingsbereik van dit besluit. Deze uitzondering geldt echter niet ingeval in de grond asbest opzettelijk is toegevoegd.”

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Artikel 3

1. Dit besluit is voorts niet van toepassing:
 - a. tijdens, direct voor en direct na oefeningen als bedoeld in artikel 1.5, onder *d*, van het Arbeidsomstandighedenbesluit;
 - b. ten aanzien van militaire vaartuigen, militaire luchtvaartuigen, bemane wapensystemen en eenheden met gereedstelling:
 - 1° voorzover afwijking van dit besluit naar het oordeel van Onze Minister van Defensie noodzakelijk is in verband met de bouw, constructie, inrichting of uitrusting van deze vaartuigen en wapensystemen;
 - 2° indien oorlogsschepen varen en indien militaire luchtvaartuigen en bemane wapensystemen als zodanig in gebruik zijn;
 - 3° voorzover de operationele taakuitvoering van deze vaartuigen en wapensystemen of van de eenheden met gereedstelling naar het oordeel van Onze Minister van Defensie door de toepassing van dit besluit wordt belemmerd.
2. Onder militaire vaartuigen, militaire luchtvaartuigen, bemane wapensystemen en eenheden met gereedstelling wordt verstaan hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Toelichting

“Bepaalde handelingen verricht door de krijgsmacht zijn uitgezonderd van het onderhavige besluit. Op grond van artikel 296 van het EG-Verdrag kan elke lidstaat de maatregelen nemen die hij noodzakelijk acht voor de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid en die betrekking hebben op de producten van of de handel in wapenen, munitie en oorlogsmateriaal. Opgemerkt zij dat de onderhavige uitzonderingen de mededingingsverhoudingen op de gemeenschappelijke markt niet wijzigen voor producten die niet bestemd zijn voor specifiek militaire doeleinden.

Artikel 3 komt overeen met artikel 1.30 van het Arbeidsomstandighedenbesluit inzake de partiële uitzonderingen op de artikelen 3 en 16 van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.*: nu de Arbeidsomstandighedenwet) waar het gaat om arbeid verricht door defensiepersoneel. Hoofdstuk 4 van het Arbeidsomstandighedenbesluit, waarin de asbestverboden waren opgenomen, viel onder de reikwijdte van deze uitzonderingen. Aangezien de asbestverboden thans voortvloeien uit het onderhavige besluit is een met artikel 1.30 overeenkomende bepaling opgenomen in artikel 3 van dit besluit. In het tweede lid wordt verwezen naar de definitiebepalingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit ten aanzien van defensie. Voor een

Artikel 4

verdere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de toelichting op afdeling 7 (Defensie) van hoofdstuk 1 van het Arbeids-omstandighedenbesluit in het algemeen en artikel 1.30 van het Arbeidsomstandighedenbesluit in het bijzonder.”

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

§ 2 Regels met betrekking tot handelingen met asbest en asbesthoudende producten

Artikel 4

Het is verboden asbest of asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te bewerken.

Toelichting

“Dit artikel is gebaseerd op artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.:* nu: artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer) en artikel 16, voorzover het arbeidssituaties betreft, van de Arbeidsomstandighedenwet 1998.

Artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen biedt de basis voor alle in het artikel genoemde verrichtingen. Hoewel de term bewerken in de Wet milieugevaarlijke stoffen zelf niet voorkomt, is in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel inzake regelen ter bescherming van mens en milieu tegen gevaarlijke stoffen en preparaten (Wet milieugevaarlijke stoffen) expliciet aangegeven dat 'bewerken' onder 'toepassen' valt.

Artikel 16 van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.:* nu de Arbeidsomstandighedenwet) biedt daarentegen alleen een basis voor het vervaardigen, voorhanden hebben, toepassen of bewerken. Het in Nederland invoeren en aan een ander ter beschikking stellen kan derhalve niet gereguleerd worden op grond van de Arbeidsomstandighedenwet 1998.

Onder 'voorhanden hebben' wordt mede begrepen het passieve, functionele gebruik van bestaande asbesthoudende producten, zoals cilinders voor acetyleneegas, asbestcementproducten die geplaatst zijn, gemonteerde frictiematerialen in voertuigen, gelegde vloerbedekking en in gebruik zijnde bloembakken. Niet toegestaan is het actief toepassen van asbesthoudende producten, zoals het plaatsen van asbestcementproducten of het monteren van frictiematerialen in voertuigen. Ook is het bewerken van de geïnstalleerde en/of in bedrijf zijnde asbesthoudende producten niet toegestaan, behoudens ingeval een in artikel 5 bedoelde uitzondering van toepassing is.

Door het verbod om asbest of asbesthoudende producten voorhanden te hebben, is tevens het in richtlijn nr. 1999/77/EG genoemde 'gebruik' daarvan verboden.

Het verbod asbest of asbesthoudende producten voorhanden hebben ziet ook op producten die in Nederland niet worden ingevoerd, maar in

Artikel 5

douane-entrepot zijn opgeslagen of in transito door Nederland worden vervoerd.

Onder 'toepassen' vallen tevens de tot nu toe in het Arbeidsomstandighedenbesluit genoemde handelingen verspuiten en verwerken. Het mengen van asbesthoudende materialen met asbestvrije materialen (b.v. puingranulaat) dient eveneens gezien te worden als 'toepassen' van asbesthoudende producten. Onder 'aan een ander ter beschikking stellen' valt tevens de in richtlijn nr. 1999/77/EG genoemde handeling 'op de markt brengen'."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Artikel 5

Het verbod, bedoeld in artikel 4, is niet van toepassing voorzover dit betrekking heeft op:

- a. het voorhanden hebben of aan een ander ter beschikking stellen van een product dat rechtmatig op de markt is gebracht of waarin asbest of een asbesthoudend product rechtmatig is toegepast en dat voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit reeds geïnstalleerd of in bedrijf was, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald;
- b. het uitvoeren van laboratoriumonderzoek of het nemen van materiaalmonsters, teneinde de samenstelling van het asbest en het asbestgehalte van asbesthoudende producten vast te stellen;
- c. het maken van aanboringen of het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden;
- d. het reinigen van kledingstukken en werktuigen die zijn gebruikt bij werkzaamheden waarbij asbest aanwezig was of is vrijgekomen;
- e. het afgraven, opslaan, tijdens het vervoer voorhanden hebben of aan een ander ter beschikking stellen van afvalstoffen indien daaraan geen asbest opzettelijk is toegevoegd, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald;
- f. het reinigen van afvalstoffen waaraan geen asbest opzettelijk is toegevoegd en waarvan na reiniging de concentratie serpetijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een krachtens artikel 2, onder b, vastgestelde methode, niet hoger is dan de in dat onderdeel aangegeven hoeveelheid per kilogram droge stof, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald;
- g. handelingen die betrekking hebben op het opruimen van asbest of een asbesthoudend product dat ten gevolge van een incident is vrijgekomen.

Toelichting

"De in artikel 5, onderdeel a, van dit besluit opgenomen uitzonderingen voor reeds geïnstalleerde of anderszins in gebruik zijnde producten gelden uitsluitend voorzover deze destijds rechtmatig op de markt zijn gebracht of het asbest of een asbesthoudend product daarin rechtmatig is toegepast. Hierbij is met name van belang dat met ingang van 1 juli 1993 op grond

Artikel 5

van het indertijd geldende Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet een verbod op het beroepsmatig bewerken, verwerken en in voorraad houden van asbest en asbesthoudende producten in werking trad. De handelingen zoals genoemd in artikel 5, onder b, c, en f waren ook al toegestaan op grond van het Arbeidsomstandighedenbesluit, zij het dat wanneer deze handelingen plaatsvinden hierbij de arbeidsbeschermende voorschriften in het Arbeidsomstandighedenbesluit in acht moeten worden genomen.

(...)

Dit artikel is gebaseerd op artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.:* nu: artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer) en artikel 16 van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.:* nu de Arbeidsomstandighedenwet) voorzover het arbeidssituaties betreft.

Uiteraard geldt hier de (...) beperking dat het in Nederland invoeren en aan een ander ter beschikking stellen slechts op artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.:* nu: artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer) gebaseerd is."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Onderdeel a

"In onderdeel a gaat het om asbest en asbesthoudende producten die rechtmatig zijn toegepast respectievelijk rechtmatig op de markt zijn gebracht. De uitzondering in onderdeel a geldt onder meer in verband met producten die reeds geïnstalleerd en/of in bedrijf zijn totdat deze worden verwijderd. Dit betekent dat asbesthoudende producten die rechtmatig zijn toegepast in een bouwwerk, constructie of installatie of in de bodem, niet verwijderd hoeven te worden, tenzij andere regelgeving daartoe verplicht.

In dit verband wordt gewezen op het indertijd geldende Asbestbesluit als gevolg waarvan per 1 juli 1993 een verbod in werking is getreden op het bewerken, verwerken en in voorraad houden van asbest en asbesthoudende producten. Dit verbod is bij de inwerkingtreding van het Arbeidsomstandighedenbesluit opgenomen in paragraaf 2 van afdeling 5 van hoofdstuk 4 van dat besluit. Die paragraaf is ingevolge het onderhavige besluit verval-

len. Op het genoemde asbestverbod dat per 1 juli 1993 in werking is getreden geldt evenwel nog een aantal uitzonderingen. Hierbij gaat het om asbesthoudende rem- en frictiematerialen die voor 1 januari 1995 waren gemonteerd in motorfietsen en bromfietsen die voor 1 oktober 1985 in het verkeer zijn gebracht. Indien dit materiaal na 1 januari 1995 is gemonteerd is zulks niet rechtmatig gedaan, zodat de uitzondering, bedoeld in onderdeel a, hierop niet van toepassing is. Voorts gaat het om asbestbevattende frictiematerialen die voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit waren gemonteerd, voorzover dit gebruik betrekking had op: 1°. de in de artikelen 2, tweede lid, 4 en 5 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen, zoals dat besluit luidde voor de inwerkingtreding van het onderhavige besluit, omschreven situaties; 2°. motorrijtuigen met

Artikel 5

een toegelaten massa groter dan 3500 kilogram; 3°. motorrijtuigen met een toegelaten snelheid lager dan 50 kilometer per uur.

De hiervoor bedoelde uitzondering met betrekking tot asbestbevattende frictiematerialen was voorheen opgenomen in artikel 4.42, eerste lid, onderdeel a, van het Arbeidsomstandighedenbesluit."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Onderdeel b

"Uiteraard blijft het ingevolge onderdeel b ook toegestaan om laboratorium-onderzoek aan asbestmateriaal uit te voeren. Ook het verrichten van onderhouds- en reparatiewerkzaamheden blijft ingevolge onderdeel c toegestaan. Onder deze werkzaamheden wordt bijvoorbeeld verstaan onderhoudswerkzaamheden aan asbesthoudende kabels en leidingen. Wanneer voor deze werkzaamheden geen uitzondering zou worden gemaakt, zou dit betekenen dat asbest verwijderd of gesloopt moet worden zodra daaraan onderhouds- of reparatiewerkzaamheden worden uitgevoerd. Vanwege de grote hoeveelheden asbest die in het verleden zijn toegepast en nog aanwezig zijn, zou een dergelijke verwijderings- of sloopplicht een averechtse werking kunnen hebben."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb.. 2005, 6

Onderdeel c

"Ook zonder dat er sprake is van onderhoud of reparatie kan het noodzakelijk zijn om aanboringen te maken aan al bestaande asbesthoudende leidingen; bijvoorbeeld om een asbesthoudende buis aan te sluiten of te verbinden met een asbestvrije buis. Vandaar dat in onderdeel c van dit artikel ook deze handeling is uitgezonderd."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Onderdeel d

"Hoewel niet direct van een asbesthoudend product sprake is, is in onderdeel d om voornamelijk praktische redenen het reinigen van kleding en werktuigen opgenomen. Met het oog op werkzaamheden na incidenten als asbestbranden en met het oog op benodigde inzet van materiaal bij asbestverwijdering, dient helder te zijn dat deze handelingen niet onder de reikwijdte van het verbod vallen."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Onderdeel e

"Onder 'vervoer' in onderdeel e wordt mede begrepen laden en lossen."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Onderdeel f

"Onder 'reinigen' in onderdeel f wordt mede verstaan het door middel van fysische, chemische of biologische methoden bewerken van asbesthoudend

Artikel 6

afval, zodanig dat het afval van het asbest ontdaan wordt. Hieronder valt het ontdoen van afvalstoffen zoals puin en puingranulaat van asbest. In geval van verontreiniging met hechtgebonden asbest kan dat bijvoorbeeld gebeuren door zeven en uitsorteren. Bij puin en puingranulaat gaat het om oud, veelal eerder toegepast, materiaal, aangezien selectieve sloop is voorgeschreven krachtens het Asbestverwijderingsbesluit en het Arbeidsomstandighedenbesluit en nieuw asbesthoudend puingranulaat op grond van het onderhavige besluit niet mag worden vervaardigd. Indien in producten de concentratie serpentijnasbest vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest meer dan 100 milligram per kilogram droge stof bedraagt, valt het betreffende product immers onder het verbod van artikel 4, tenzij het product valt onder een van de uitzonderingen, bedoeld in het onderhavige besluit. In onderdeel f is het toepassen en hergebruik van asbestbevattend puin en puingranulaat niet van het verbod van artikel 4 uitgezonderd.

Aan de onderdelen a, e en f is toegevoegd: 'tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald'. De reden hiervoor is dat op grond van andere regelgeving niet in alle gevallen reeds geïnstalleerde of in bedrijf zijnde asbesthoudende producten gebruikt mogen worden. Zo mogen op grond van het Besluit asbestwegenWms (*Bew.*: nu: Besluit asbestwegen milieubeheer) wegen met hoge concentraties asbest niet zonder meer in gebruik blijven. Ditzelfde geldt voor asbestproducten in bestaande bouw indien deze leiden tot te hoge concentraties asbest in de lucht. Op basis van de Woningwet in combinatie met de Regeling bouwbesluit 2003 kan de gemeente overgaan tot het aanschrijven van de eigenaar van een gebouw of woning om een daarbij aangegeven grenswaarde in dat gebouw of die woning te realiseren, bijvoorbeeld door verwijdering of afscherming van de asbestbron. Voor enkele handelingen zijn de regels voor het verwijderen van asbest van toepassing zoals vastgesteld bij of krachtens het Asbestverwijderingsbesluit."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Onderdeel g

"Ingevolge onderdeel g van dit artikel geldt het verbod, bedoeld in artikel 4, ook niet ingeval het betreft het opruimen van asbest of een asbesthoudend product na een incident. Hierbij kan worden gedacht aan brand of storm, als gevolg waarvan asbest of een asbesthoudend product is vrijgekomen."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Artikel 6

1. Handelingen als bedoeld in artikel 5 met asbest of asbesthoudende producten worden op een zodanige wijze verricht dat gevaren voor mens en milieu die door zodanige handelingen kunnen ontstaan, worden voorkomen.
2. Bij regeling van Onze Minister kunnen met het oog op het voorkomen van gevaren voor mens of milieu met asbest regels worden gegeven die

Artikel 7

ten minste bij het verrichten van zodanige handelingen in acht worden genomen.

Toelichting

“Dit artikel is alleen gebaseerd op artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.*: nu: artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer). Indien een handeling met asbest of asbesthoudende producten nog is toegestaan, geldt ingevolge dit artikel dat deze handeling op een zodanige manier moet worden uitgevoerd dat gevaren voor de mens die hierdoor kunnen ontstaan en verontreiniging van het milieu met asbest worden voorkomen.

Daarnaast is artikel 2 van de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.*: nu: artikel 9.2.1.2 van de Wet milieubeheer) van toepassing voorzover het gaat om het beroepshalve vervaardigen, aan een ander ter beschikking stellen, in Nederland invoeren, of toepassen van asbest of producten waarin de stof asbest is toegepast.

Het tweede lid van artikel 6 biedt de mogelijkheid om bij ministeriële regeling aanvullende regels te stellen met betrekking tot de ingevolge artikel 5 nog toegestane handelingen met asbest en asbesthoudende producten. Van deze mogelijkheid zal slechts gebruik gemaakt worden als uit de praktijkervaringen blijkt dat dergelijke aanvullende regels noodzakelijk zijn om de mens of het milieu tegen de emissie van asbestvezels die door het verrichten van die handelingen kan ontstaan, adequaat te beschermen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan eisen die worden gesteld aan de te gebruiken hulpmiddelen of aan eisen met betrekking tot de verpakking of de tijdelijke opslag van asbest of asbesthoudende producten.”

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

§ 3 *Regels met betrekking tot de aanduiding van asbesthoudende producten*

Artikel 7

1. Asbesthoudende producten die in handelsvoorraden voorhanden zijn, aan een ander ter beschikking worden gesteld of worden toegepast, zijn voorzien van aanduidingen overeenkomstig de bijlage bij dit besluit.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken, constructies, installaties en transportmiddelen.

Toelichting

“Dit artikel is gebaseerd op artikel 39, derde lid, van de Wet milieugevaarlijke stoffen (*Bew.*: nu: artikel 9.2.3.2 van de Wet milieubeheer) en artikel 16 van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.*: nu de Arbeidsomstandighedenwet) voorzover het arbeidssituaties betreft. De etiketteringsverplichting in het eerste lid geldt voor de producten die op grond van artikel

Artikel 7

5 van het onderhavige besluit zijn uitgezonderd van het verbod in artikel 4. Dit betreft in de praktijk nog slechts een beperkt aantal producten.

Met het begrip 'toepassen' wordt het begrip (actief) gebruik, bedoeld in richtlijn nr.1999/77/EG, gedekt.

De etiketteringsverplichting is overgenomen uit het bij het onderhavige besluit ingetrokken Warenwetbesluit asbest. Ingevolge het tweede lid is de etiketteringsplicht niet van toepassing op bouwwerken, constructies, installaties en transportmiddelen waarin asbest is toegepast. Hierdoor wordt voorkomen dat bijvoorbeeld woningen en tweedehands auto's op de aanwezigheid van asbest moeten worden onderzocht en - indien asbest aanwezig is - moeten worden geëtiketteerd voordat ze verkocht kunnen worden. Een dergelijke verplichting zou niet in verhouding staan tot de baten en zou bovendien niet uitvoerbaar en handhaafbaar zijn. De eisen met betrekking tot de etikettering zijn opgenomen in de bijlage bij het onderhavige besluit. Met betrekking tot de eisen inzake de bij etikettering op te nemen veiligheidsaanbevelingen, die in onderdeel 2 van de bijlage zijn opgenomen, geldt dat deze minder verdergaand en minder gedetailleerd zijn dan de in het Arbeidsomstandighedenbesluit opgenomen voorschriften voor het werken met asbest of asbesthoudende producten. De bedoelde eisen in onderdeel 2 van de bijlage bij dit besluit dienen ter implementatie van richtlijn nr. 83/478/EEG. Deze richtlijn ziet op het op de markt brengen en het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten en geldt derhalve algemeen en niet alleen voor arbeidssituaties.

De voorschriften voor het werken met asbest of asbesthoudende producten, zoals opgenomen in het Arbeidsomstandighedenbesluit zijn daarentegen afkomstig van andere Europese richtlijnen, met name van de richtlijnen inzake bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (richtlijnen nr. 83/477/EEG en nr. 91/382/EEG).

In het Arbeidsomstandighedenbesluit zijn voorschriften opgenomen voor het werken met asbest en asbesthoudende producten, waaronder eisen inzake het gebruik van elektrische of pneumatische gereedschappen bij reparatie- of onderhoudswerkzaamheden (artikel 4.45, tweede lid, onderdeel d) alsmede eisen aan de ventilatie van ruimten (artikel 4.46). De voorschriften uit onderdeel 2 van de bijlage behorende bij het onderhavige besluit dienen echter ter implementatie van richtlijn nr. 83/478/EEG, welke geen afwijking toestaat. Deze richtlijn geldt ook buiten arbeidssituaties. Derhalve zijn de betreffende, minder vergaande bepalingen inzake de bij etikettering op te nemen veiligheidsvoorschriften in het onderhavige besluit overgenomen. Voor arbeidssituaties geldt de Arbeidsomstandighedenwet 1998 uiteraard onverkort."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

§ 4 Bijzondere regels op grond van de Arbeidsomstandighedenwet

Artikel 10-12

Artikel 8

Ter uitvoering van artikel 16, tiende lid, van de Arbeidsomstandighedenwet zijn de werkgever, de werknemer, de zelfstandige en de werkgever, bedoeld in artikel 16, zevende lid, van de Arbeidsomstandighedenwet verplicht tot naleving van artikel 4.

Toelichting

"In deze bepaling is aangegeven dat het asbestverbod en de voorschriften die zijn verbonden aan een ontheffing van het asbestverbod, voorzover dit verbod en die ontheffing is gebaseerd op de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.*: nu de Arbeidsomstandighedenwet), zich richt tot de werkgever, de werknemer en de zelfstandig werkende."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Artikel 9

De handeling of het nalaten in strijd met het ter uitvoering van artikel 16, derde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet in artikel 4 bepaalde is een strafbaar feit.

Toelichting

"In artikel 1, onderdeel 3°, van de Wet op de economische delicten is de strafbaarstelling van overtredingen van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Bew.*: nu de Arbeidsomstandighedenwet) geregeld. Overtredingen van voorschriften en verboden gesteld krachtens artikel 16, tiende lid, van de Arbeidsomstandighedenwet 1998, leveren eerst dan economische delicten op voorzover die overtredingen ingevolge artikel 1, onderdeel 3°, van de Wet op de economische delicten als strafbare feiten zijn aangewezen. Dit houdt verband met het gegeven dat voorschriften en verboden gesteld bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet 1998 ook kunnen worden gesanctioneerd door middel van een bestuurlijke boete. In het onderhavige artikel zijn overtredingen van artikel 4 aangemerkt als strafbare feiten. Overtreding van de vervallen asbestverboden in het Arbeidsomstandighedenbesluit waren ook als zodanig geduid in het gewijzigde artikel 9.9a van dat besluit."

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

§ 5 *Wijziging regelgeving*

Artikel 10-12

Bevat wijzigingen in andere regelgeving.

§ 6 *Overgangs- en slotbepalingen*

Artikel 13

Artikel 13

1. De krachtens artikel 9.11 van het Arbeidsomstandighedenbesluit, zoals dat artikel luidde op de dag voor de inwerkingtreding van dit besluit, verleende ontheffingen blijven, met inbegrip van de aan die ontheffingen verbonden voorschriften of beperkingen, van kracht tot en met het tijdstip waarvoor die ontheffingen zijn verleend.
2. Ten aanzien van de ontheffingen, bedoeld in het eerste lid, is artikel 4 niet van toepassing.

Toelichting

“Tot 31 juli 2005 is ontheffing verleend aan een bedrijf in verband met het gebruik van asbest ten behoeve van de productie van chloor. Richtlijn nr. 1999/77/EG voorziet in een vergelijkbare uitzonderingsbepaling tot 2008. Het gebruik van asbest zal na de genoemde vervaldatum van de vergunning definitief zijn beëindigd. De chloorproductie zal vanaf 31 juli 2005 met een alternatief productieproces worden gecontinueerd, waarbij het gebruik van asbest niet langer noodzakelijk is. In het tweede lid is aangegeven dat het verbod, bedoeld in artikel 4, niet geldt voor toepassingen die juist door de verleende ontheffing nog zijn toegelaten.”

NvT bij het besluit van 17 december 2004, Stb. 2005, 6

Artikel 14

Het Warenwetbesluit asbest wordt ingetrokken.

Artikel 15

Voor zover dit besluit berust op de Wet milieubeheer, berust dit besluit op de artikelen 9.2.2.1 en 9.2.3.2 van die wet.

Algemeen

Op 1 juli 2008 is de Wet milieugevaarlijke stoffen ingetrokken in verband met het van kracht worden van een groot deel van de bepalingen van verordening nr. 1907/2006 (EG) van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EEG en 2000/21/EG van de Commissie (*PbEU* L 396/1); de resterende bepalingen van deze wet, waaronder de artikelen waarop dit besluit was gebaseerd, zijn overgeheveld naar (met name hoofdstuk 9 van) de Wet milieubeheer (*Stb.* 2007, 181).

Artikel 16

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 17

Dit besluit wordt aangehaald als: Productenbesluit asbest.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 17 december 2004

Beatrix

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. L. B. A. van Geel

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
H. A. L. van Hoof

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
J. F. Hoogervorst

Uitgegeven de elfde januari 2005

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

BIJLAGE

behorend bij artikel 7

De aanduiding van asbesthoudende producten geschiedt als volgt.

1. Asbesthoudende producten zijn voorzien van een figuur zoals hierna omschreven:
 - a. de aan het hieronder staande model gelijkvormige figuur is ten minste 5 cm hoog (H) en 2,5 cm breed;
 - b. de figuur bestaat uit twee delen:
 - het bovendee (h1 = 40% H) bevat een witte letter 'a' tegen een zwarte achtergrond;
 - het benedendeel (h2 = 60% H) bevat de in de figuur weergegeven standaardtekst in witte of zwarte letters tegen een rode achtergrond; de tekst moet goed leesbaar zijn;
 - c. indien het product crocidoliet bevat, wordt de aanduiding 'bevat asbest' van de standaardtekst vervangen door de volgende aanduiding: 'bevat crocidoliet/blauwe asbest';

Bijlage

- d. indien voor het aanbrengen van de figuur gebruik wordt gemaakt van een rechtstreekse opdruk op het product, is één, met de achtergrond contrasterende, kleur voldoende.

2. Asbesthoudende producten die bij het gebruik kunnen worden toegepast of bewerkt, worden in ieder geval voorzien van de volgende veiligheidsaanbevelingen:
 - 'werk zo mogelijk in de open lucht of in een goed geventileerde ruimte';
 - 'bij voorkeur handwerktuigen of werktuigen met lage snelheden gebruiken, die zo nodig zijn voorzien van een geschikte stofvanger. Wanneer werktuigen met hoge snelheden worden gebruikt, worden deze voorzien van een stofvanger';
 - 'zo mogelijk vóór het zagen of boren bevochtigen';
 - 'afval bevochtigen, in een vat doen dat goed wordt gesloten en veilig verwijderen'.
3. De in de punten 1 en 2 bedoelde figuur onderscheidenlijk veiligheidsaanbevelingen worden goed leesbaar en onuitwisbaar aangebracht:
 - a. wat betreft asbesthoudende producten die in een verpakking worden afgeleverd:
 - 1° op een stevig op de verpakking aangebracht etiket,
 - 2° op een stevig aan de verpakking bevestigd label, of
 - 3° rechtstreeks op de verpakking;
 - b. wat betreft asbesthoudende producten die onverpakt worden afgeleverd:
 - 1° op een stevig op het product aangebracht etiket,
 - 2° op een stevig aan het product bevestigd label, of
 - 3° rechtstreeks op het product.

Wanneer de onder *b* genoemde procédés redelijkerwijs niet kunnen worden toegepast, bijvoorbeeld wegens de beperkte afmetingen van het product, de ongeschikte aard ervan of bepaalde technische moeilijkheden, gaat het product vergezeld van een geschrift waarin de figuur en de veiligheidsaanbevelingen zijn opgenomen.

Eventuele nadere informatie inzake veiligheid die op de verpakking of het product wordt aangebracht, mag de in de punten 1 en 2 bedoelde figuur onderscheidenlijk veiligheidsaanbevelingen niet verzwakken of daarmee in strijd zijn.
4. Indien een product bestaat uit verschillende delen waarin asbest voorkomt, worden de in de 1 en 2 bedoelde figuur en veiligheidsaanbevelingen op elk van die delen aangebracht.
5. De in deze bijlage bedoelde aanduidingen worden gesteld in de Nederlandse taal.